

CrnaGora

Uprava za bezbjednost hrane, veterinu
i fitosanitarne poslove

Adresa: Serdara Jola Piletića br.26,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 201 945
fax: +382 20 201 946
www.ubh.gov.me

Broj: 003/1-312/26-1320/6

Podgorica, 4. mart 2026. godine

**OPŠTINAMA,
N/R PREDsjedNICIMA**

Poštovani,

Obavještavamo da je u Crnoj Gori potvrđen prvi slučaj avijarne influence, odnosno ptičijeg gripa, kod domaće živine na dva gazdinstva, u opštinama Nikšić i Bijelo Polje. Virus visoko patogene avijarne influence tipa H5N1 potvrđen je 4. marta 2026. godine.

Virus je potvrđen na nekomercijalnim gazdinstvima sa slobodnim tipom držanja, u dvorišnim uslovima, sa manjim brojem jedinki.

Avijarna influence je virusna bolest ptica koja se odlikuje visokom stopom smrtnosti kod domaće živine i divljih ptica. Prenosi se direktnim kontaktom među pticama, kontaminiranom opremom, vodom, hranom i a primarni izvor bolesti su divlje ptice selice.

Avijarna influenza je vrlo kontagiozna virusna bolest živine i drugih ptica koja se može ispoljiti u različitoj kliničkoj manifestaciji, u zavisnosti od patogenosti samog virusa i vrste ptica koje su zaražene. Od domaće živine najosjetljivije su kokoške i čurke, dok se kod pataka i gusaka bolest pojavljuje u blažoj formi. Divlje ptice koje žive uz vodu, posebno divlje patke, često su otporne na bolest i rijetko pokazuju kliničke znakove bolesti, ali mogu biti rezervoar virusa kojeg izlučuju u spoljnu sredinu i time predstavljaju glavnu opasnost za širenje bolesti na domaću živinu.

Kada se pojavi kod domaće živine, bolest dovodi do velikih ekonomskih gubitaka po gazdinstvo i samu državu koji su uslovljeni uginućima i obavezanim neškodljivim uklanjanjem oboljelih jata, zabranom kretanja živine i zabranom prometa proizvoda porijeklom od živine.

Rijetko, virus može preći na ljude, posebno na osobe koje imaju blizak i neposredan kontakt sa zaraženim pticama ili njihovim izlučevinama.

Obaveze vlasnika/držaoca su sledeće:

- onemoguće bilo kakav kontakt svoje živine sa divljim pticama tako što živinu treba držati u zatvorenim objektima sa mrežama na prozorima;
- u slučaju držanja živine u spoljnim kavezima, iste pokriju i ograde žicom sa otvorima ne većim od 2 cm;
- spriječe kontakt svoje živine sa svim ostalim domaćim životinjama;
- živinu ne poje vodom sa otvorenog prostora (iz buradi, lokvi, bara, kišnicom i sl.);
- hranu za živinu drže u zatvorenom prostoru zaštićenu od bilo kakvog kontakta sa spoljnom sredinom ili drugim životinjama ili glodarima;
- onemoguće nezaposlenima ulazak na farmu;
- primjenjuju sistem držanja živine „sve unutra – sve van“;
- nakon završetka držanja živine, objekat detaljno očiste, operu, dezinfikuju i izvrše deratizaciju i dezinsekciju prije sljedećeg useljenja u objekat;
- đubre i prostirku odlažu na posebno određenom mjestu i zaštite ga od kontakta sa drugim životinjama;

Spasenka Stambić

- redovno detaljno peru ruke, odjeću i obuću prije svakog ulaska u objekat sa živinom i nakon izlaska iz objekta;
- nositi čista zaštitna odijela i gumene čizme prilikom rada sa živinom;
- ne uvode nove jedinke u postojeće jato;
- ne kupuju nove životinje od neprovjerenih prodavaca i bez urednog Uvjerenja o zdravstvenom stanju;
- ne posjećuju druge živinarske farme;
- ne koriste opremu ili bilo kakva druga sredstva sa neke druge farme.
- ne dozvoljavaju posjetiocima ulazak na farmu.

Po Zakonu o veterinarstvu (Sl.list CG br. 48/15 i 57/15 52/2016 i 43/2018), član 105 st.3 i 4, obaveza je jedinice lokalne samouprave da obezbijedi sakupljanje i uništavanje leševa zaraženih životinja (nus proizvoda). U odnosu na dalji razvoj epidemiološke situacije, te ukoliko se pojave višebrojna žarišta neophodno je da ove lokacije budu unaprijed obezbjeđene.

Prepoznajući važnost zbrinjavanja uginulih zaraženih životinja na propisani način kao mjeru kojom se sprječava širenje bolesti, neophodno je da se organi lokalne samouprave sa raspoloživim komunalnim službama i mehanizacijom, stave na raspolaganje za pružanje pomoći veterinarskoj službi u izvršavanju ove mjere.

Od ostalih mjera koje sprovodi Uprava u saradnji sa veterinarskim službama, je i pojačano informisanje držaoca i davanje preporuka da se svaka promjena zdravstvenog stanja odmah prijavi nadležnoj veterinarskoj. Molimo da i preko nadležnih službi lokalne uprave doprinesete informisanju držaoca živine i drugih zainteresovanih strana o avijarnoj influenci živine kao i obavezama i pravima istih.

Nadam se da ćete razumjeti ozbiljnost situacije i da ćete pravovremeno preuzeti potrebne aktivnosti definisane propisima, kako bi smo, na adekvatan način sproveli sve mjere za suzbijanje bolesti u slučaju izbijanja na teritoriji Vaše opštine.

U nadi da ćete, u skladu sa nadležnostima, pravovremeno preuzeti potrebne aktivnosti kako bi smo, zajedno doprinijeli suzbijanju bolesti srdačno Vas pozdravljamo.

Više informacija možete naći na <https://www.gov.me/clanak/avijarna-influenca>.

S poštovanjem,

Vladimir Đaković
DIREKTOR

Prilog – preporučena praksa za zbrinjavanje leševa i ostalih nus proizvoda životinjskog porijekla

1. Kontejneri za odlaganje oduzete hrane životinjskog porijekla na graničnim prelazima

Kontejneri moraju:

- da se potpuno zatvaraju i da je onemogućeno ispadanje materijala i neovlašćeno korišćenje sadržaja;
- da su nepropusni;
- da su izrađeni od materijala koji se lako čisti, pere i dezinfikuje;
- da su vidno obeleženo.

Nakon punjenja kontejnera rizični sadržaj je neophodno odložiti na jedan od propisanih načina odlaganja nus proizvoda životinjskog porijekla (zakopavanje, spaljivanje).

Nakon svakog korišćenja neophodno je izvršiti čišćenje, pranje i dezinfekciju kontejnera.

Sredstva za dzinfekciju moraju biti na bazi: natrijum hidroksida (NaOH); hlora; formalina; fenola i joda.

2. Mjesta za neškodljivo zakopavanje ili spaljivanje

U slučaju neškodljivog uklanjanja primjenom metoda jama-grobnica ili stočnog groblja neophodno je da budu van naseljenog mjesta i na području koje urbanističkim planom nije predviđeno za izgradnju stambenih objekata, industrijskih objekata i objekata za proizvodnju, držanje i promet životinja, na zemljištu koje nije vodoplavno i podvodno, pored vodotokova i izvora, mora da bude ograđeno tako da se onemoguću prilaz životinjama i mora imati prilazni put.

Jama - grobnica:

Dubina mora da bude najmanje 5 metara, a dno mora najmanje biti 1 metar iznad najvišeg nivoa podzemnih voda. Bočni zidovi jame grobnice, moraju da budu zidani tako da propuštaju tečnost. Prostor oko jame - grobnice, u širini od najmanje 50 cm, mora da bude od čvrstog materijala, sa padom prema okolnom terenu. Jama - grobnica mora da ima gornju ploču sa poklopcem. Ploča mora da bude uzdignuta od okolnog terena, a poklopac mora da bude takve konstrukcije da onemogućava izlaženje neprijatnih mirisa i da može da se zaključava.

Neškodljivo uklanjanje životinjskih leševa i ostalih nus proizvoda životinjskog porijekla ubacivanjem u jamu - grobnicu vrši se dok se jama - grobnica ne napuni do visine 1 m ispod poklopca. Kada se jama - grobnica napuni, poklopac se obezbeđuje od otvaranja, a jama - grobnica se vidno označava (mjesto i datum) i stavlja van upotrebe.

Jama - grobnica može ponovo da se upotrebljava posle isteka 10 godina od dana stavljanja van upotrebe, a u slučaju pojave antraksa nakon 50 godina.

Jamu –grobnicu neophodno je propisno obilježiti.

Stočno groblje:

Životinjski leševi i ostali nus proizvodi životinjskog porijekla zakopavaju se na stočnom groblju tako da debljina zemlje iznad životinjskih leševa i ostalih nus proizvoda životinjskog porijekla mora da bude najmanje 1 m.

Trava i bilje sa stočnog groblja ne smeju da se koriste, već moraju povremeno da se kose i spaljuju na licu mesta.

Stočni grob može ponovo da se upotrebljava posle isteka 10 godina od dana zakopavanja leša, a u slučaju pojave antraksa nakon 50 godina.

Stočno groblje je neophodno propisno obilježiti.

Zakopavaje na mjestu uginuća

Izuzetno životinjski leševi mogu da se zakopavaju na mjestu uginuća, odnosno zemljištu držaoca životinje kad to odredi nadležni organ, s tim da mjesto na kome se leš zakopava bude najmanje 20 m udaljen od objekta za snabdevanje vodom. Dno mjesta na kome se leš zakopava mora da bude najmanje 1 m iznad najvišeg nivoa podzemnih voda. Prostor za ubacivanje leševa je 2 metra, a preostala 2 metra je neophodno prekriti sa zemljom. Mjesto gdje se zakopavaju životinje koje je 6 metara dugačko, 3 metra široko, a 4 metra duboko je odgovarajuće za oko 60 svinja.

Prije zakopavanja na stočnom groblju ili na mjestu uginuća ili ubacivanja u jamu-grobnicu, životinjski leševi i ostali nus proizvodi životinjskog porijekla posipaju se petrolejom,

krečom, hlornim preparatima, karbolnom kiselinom ili drugim preparatima sa jakim mirisom (dekarakterizacija).

3. Prevozna sredstva za odvoženje leševa

Životinjski leševi i ostali nus proizvodi životinjskog porijekla do mjesta neškodljivog uklanjanja dopremaju se specijalnim prevoznim sredstvom koje se ne može koristiti u druge svrhe i koje mora da ispunjava sledeće uslove:

- da se potpuno zatvara i da je onemogućeno ispadanje materijala i neovlašćeno korišćenje sadržaja koji se prevozi;
- da je nepropusno;
- da je izrađeno od materijala koji se lako čisti, pere i dezinfikuje;
- da ima uređaj za utovar leševa;
- da ima opremu i sredstva za dezinfekciju;
- da je vidno obeleženo.

Životinjski leševi i ostali nus proizvodi životinjskog porijekla mogu se otpremati i drugim prevoznim sredstvima ako se stave u posebne nepropustljive posude ili plastičnu ambalažu koja onemogućava ispadanje materijala koji se transportuje.

Posuda i ambalaža moraju biti izrađene od materijala koji se lako čisti, pere i dezinfikuje, odnosno koji se može neškodljivo uništiti.

Prevozna sredstva i korišćena oprema, posle istovara životinjskih leševa i ostalih nus proizvoda životinjskog porekla, moraju se očistiti, oprati i dezinfikovati.

U slučaju materijala koji se ne mogu lako čistiti i prati i dezinfikovati, potrebno ih je dodatno izložiti sunčevoj svetlosti.

Sredstva za dezinfekciju vozila za premještanje životinja i ostalih nus proizvoda životinjskog porijekla, kao i drugih neophodnih prostora, opreme i predmeta koji su bili u kontaktu sa zaraženim životinjama, kao i za dezinfekciju ljudstva moraju biti na bazi: natrijum hidroksida (NaOH); hlora; formalina; fenola i joda.

4. Spaljivanje

Spaljivanje nus proizvoda vrši se pod nadzorom veterinarskog inspektora radi obezbjeđenja da se nus proizvodi životinjskog porijekla spale:

- do pepela, na odgovarajuće izrađenoj lomači;
- bez ugrožavanja zdravlja ljudi;
- na način kojim se ne ugrožava životna sredina (voda, vazduh, zemljište, biljke i životinje), i kojim se ne prouzrokuje buka odnosno neprijatni mirisi.

Mjesto za spaljivanje treba da bude na najotvorenijem dijelu gazdinstva, udaljeno od privatnih i javnih puteva, a istovremeno da pruža pristup objektu u kojima se drže životinje.

Mjesto za spaljivanje treba da bude daleko od pogleda javnosti i na otvorenom terenu, koji je udaljen od objekata, sijena ili slame, nadzemnih kablova i plitkih podzemnih cijevi i kablova. Treba izbjegavati vjetrovita mjesta.

Za pripremu mjesta za spaljivanje, potrebno je staviti zemlju na površinu koja može primiti broj leševa koji se spaljuju: 2,5 × 1 metar za 5 odraslih svinja.

Kad se napravi mjesto za spaljivanje, sredstvo za spaljivanje treba prelići preko svih materijala. Nakon stavljanja leševa sredstvo za spaljivanje treba prelići i preko leševa. Benzin ili druge jako zapaljive tečnosti NE smiju se koristiti.

U povoljnim uslovima spaljivanje bi trebalo biti završeno u roku od 48 sati. Po potrebi treba dodavati sredstvo za spaljivanje. Kad je požar ugašen, pepeo treba zakopati, a prostor očistiti i dezinfikovati.